

31993L0104

13.12.1993

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 307/18

**SMĚRNICE RADY 93/104/ES
ze dne 23. listopadu 1993
o některých aspektech úpravy pracovní doby**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,
a zejména na článek 118a této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

ve spolupráci s Evropským parlamentem ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k tomu, že článek 118a Smlouvy stanoví, že Rada přijímá směrnice určující minimální požadavky na podporu zlepšování zejména pracovního prostředí a k zabezpečení vyšší úrovně ochrany bezpečnosti a zdraví pracovníků;

vzhledem k tomu, že podle uvedeného článku by tyto směrnice neměly ukládat správní, finanční ani právní omezení bránící zakládání a rozvoji malých a středních podniků;

vzhledem k tomu, že ustanovení směrnice 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci ⁽⁴⁾ se plně vztahují na oblasti, na které se vztahuje tato směrnice, aniž jsou dotčena přísnější nebo zvláštní ustanovení v ní obsažená;

vzhledem k tomu, že Charta Společenství o základních sociálních právech pracovníků, kterou na zasedání Evropské rady ve Štrasburku dne 9. prosince 1989 přijaly hlavy států nebo předsedové vlád jedenácti členských států, uvádí zejména v bodě 7 prvním pododstavci, v bodě 8 a 19 prvním pododstavci:

„7. Dotvoření vnitřního trhu musí vést ke zlepšení životních a pracovních podmínek pracovníků v Evropském společenství.

Tento proces musí vyplývat z přibližování těchto podmínek při zachování dosaženého zlepšení, zejména pokud jde o délku a organizaci pracovní doby a jiné formy zaměstnání, než je pracovní poměr na dobu neurčitou, jako jsou pracovní poměr na dobu určitou, práce na zkrácený úvazek, dočasné práce a sezonní práce.

8. Každý pracovník v Evropském společenství má právo na odpočinek v týdnu a na placenou dovolenou za kalendářní rok, jejichž trvání musí být postupně harmonizováno v souladu s vnitrostátními zvyklostmi.

19. Každému pracovníkovi musí být vytvořeny uspokojivé bezpečné a zdravé podmínky v jeho pracovním prostředí. Musí být přijata vhodná opatření, aby se dosáhlo další harmonizace podmínek v této oblasti a zároveň byla zachována již učiněná zlepšení.“;

vzhledem k tomu, že zlepšení bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví pracovníků v práci je cíl, který nesmí být podřízen úvahám ryze ekonomické povahy;

vzhledem k tomu, že tato směrnice představuje konkrétní příspěvek k vytvoření sociálního rozměru vnitřního trhu,

vzhledem k tomu, že stanovení minimálních požadavků na úpravu pracovní doby může zlepšit pracovní podmínky pracovníků ve Společenství;

vzhledem k tomu, že pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků Společenství jim musí být poskytnuty minimální denní, týdenní a roční doby odpočinku a vhodné přestávky; že je také v této souvislosti nezbytné stanovit maximální délku týdenní pracovní doby;

vzhledem k tomu, že by mělo být přihlédnuto k zásadám Mezinárodní organizace práce s ohledem na úpravu pracovní doby, včetně těch, které se týkají noční práce;

vzhledem k tomu, že pokud jde o dobu odpočinku v týdnu, mělo by být náležitě přihlédnuto k různorodosti kulturních, etnických, náboženských a jiných faktorů v členských státech; že zejména

⁽¹⁾ Úř. věst. C 254, 9.10.1990, s. 4.

⁽²⁾ Úř. věst. C 72, 18.3.1991, s. 95
a rozhodnutí ze dne 27. října 1993 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Úř. věst. C 60, 8.3.1991, s. 26.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 183, 29.6.1989, s. 1.

všem členským státům přísluší rozhodnutí, zda má být neděle zahrnuta do odpočinku v týdnu, a pokud ano, tak v jaké míře;

vzhledem k tomu, že výzkum ukázal, že lidské tělo je v noci citlivější na rušivé vlivy okolí a také na určité ztížené způsoby organizace práce a že dlouhá doba noční práce může škodit zdraví pracovníků a může ohrozit bezpečnost na pracovišti;

vzhledem k tomu, že je nutné omezit délku noční práce včetně přesčasů a stanovit, aby zaměstnavatelé v případě používání nočních pracovníků tuto skutečnost oznámili příslušným orgánům, pokud to vyžadují;

vzhledem k tomu, že je důležité, aby noční pracovníci měli před svým zařazením na noční práci nárok na bezplatné posouzení svého zdravotního stavu a následné pravidelné lékařské prohlídky a aby mohli být, kdykoli je to možné, převedeni na práci ve dne, která je pro ně vhodná, jestliže mají zdravotní potíže;

vzhledem k tomu, že situace pracovníků pracujících v noci a ve směnách vyžaduje, aby úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví byla přizpůsobena povaze jejich práce a aby organizace a fungování služeb a prostředků pro ochranu a prevenci byly účinné;

vzhledem k tomu, že zvláštní pracovní podmínky mohou mít škodlivé účinky na bezpečnost a zdraví pracovníků; že organizace práce podle určitého režimu musí přihlížet k obecné zásadě, že práce musí být přizpůsobena člověku;

vzhledem k tomu, že z důvodů zvláštní povahy některých prací může být nezbytné přijmout zvláštní opatření týkající se úpravy pracovní doby v určitých odvětvích nebo činnostech, které jsou vyňaty z působnosti této směrnice;

vzhledem k tomu, že s přihlédnutím k otázce, která by mohla být vyslovena při úpravě pracovní doby uvnitř podniku, je žádoucí stanovit pružnost při použití určitých ustanovení této směrnice, přitom však zajistit soulad se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků;

vzhledem k tomu, že je nezbytné zajistit, aby členské státy nebo sociální partneři, podle okolností, mohli stanovit odchylky od některých ustanovení; že obecným pravidlem v případě jakékoli odchylky zůstává, že dotýčným pracovníkům musí být poskytnuty odpovídající náhradní doby odpočinku,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

ODDÍL I

OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Tato směrnice stanoví minimální požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví pro úpravu pracovní doby.
2. Tato směrnice se vztahuje na
 - a) minimální doby denního odpočinku, odpočinku v týdnu a dovolené za kalendářní rok, na přestávky a maximální týdenní pracovní dobu a
 - b) některé aspekty noční práce, práce na směny a rozvržení práce a pracovní doby.
3. Tato směrnice se vztahuje na všechna odvětví činnosti, veřejná i soukromá, ve smyslu článku 2 směrnice 89/391/EHS, aniž je dotčen článek 17 této směrnice, s výjimkou letecké, železniční, silniční, námořní a vnitrozemské říční a jezerní dopravy, mořského rybolovu, ostatních prací na volném moři a činnosti lékařů při jejich vzdělávání.
4. Ustanovení směrnice 89/391/EHS jsou plně použitelná na otázky uvedené v odstavci 2, aniž jsou dotčena přísnější nebo zvláštní ustanovení obsažená v této směrnici.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice:

1. „pracovní dobou“ se rozumí jakákoli doba, během níž pracovník pracuje, je k dispozici zaměstnavateli a vykonává svoji činnost nebo povinnosti, v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi;
2. „dobou odpočinku“ se rozumí jakákoli doba, která není pracovní dobou;
3. „noční dobou“ se rozumí jakákoli doba nejméně sedmi hodin, vymezená vnitrostátními právními předpisy, která ve všech případech musí zahrnovat dobu mezi půlnocí a pátou hodinou ráno;
4. „nočním pracovníkem“ se rozumí:
 - a) na jedné straně každý pracovník, který během noční doby pracuje nejméně tři hodiny své běžné denní pracovní doby,

- b) na druhé straně jakýkoli pracovník, který pravděpodobně odpracuje během noční doby určitou část své roční pracovní doby, vymezené podle volby dotyčného členského státu
 - i) buď vnitrostátními právními předpisy po konzultaci se sociálními partnery, nebo
 - ii) kolektivními smlouvami nebo dohodami uzavřenými mezi sociálními partnery na vnitrostátní nebo regionální úrovni;
5. „prací na směny“ se rozumí jakýkoli způsob organizace práce ve směnách, při kterém pracovníci jeden druhého střídají na stejných pracovištích podle určitého rozvrhu, včetně střídajících se turnusů, a který může být nepřetržitý nebo přerušovaný, což představuje pro pracovníky nutnost pracovat v různou dobu během určitého období dnů nebo týdnů;
6. „pracovníkem na směny“ se rozumí každý pracovník, jehož rozvrh práce zahrnuje práci na směny.

ODDÍL II

MINIMÁLNÍ DOBY ODPOČINKU – JINÉ ASPEKTY ÚPRAVY PRACOVNÍ DOBY

Článek 3

Denní odpočinek

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby každý pracovník měl nárok na minimální denní odpočinek po dobu jedenácti po sobě jdoucích hodin během 24 hodin.

Článek 4

Přestávky

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby měl při pracovní době delší než šest hodin každý pracovník nárok na přestávku na odpočinek, jejíž podrobnosti, včetně délky a podmínek pro její přiznání, stanoví kolektivní smlouvy nebo dohody uzavřené mezi sociálními partnery, nebo nejsou-li takové dohody, vnitrostátní právní předpisy.

Článek 5

Doba odpočinku v týdnu

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za každé období sedmi dnů měl každý pracovník nárok na

minimální nepřetržitý odpočinek v délce 24 hodin a navíc jedenáctihodinový denní odpočinek stanovený v článku 3.

Minimální doba odpočinku uvedená v prvním pododstavci zpravidla zahrnuje neděli.

Je-li to zdůvodněno objektivními, technickými nebo organizačními podmínkami, může být uplatňována minimální doba odpočinku 24 hodin.

Článek 6

Maximální délka týdenní pracovní doby

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souladu s potřebou chránit bezpečnost a zdraví pracovníků:

1. byla délka týdenní pracovní doby omezena právními nebo správními předpisy nebo kolektivními smlouvami nebo dohodami mezi sociálními partnery;
2. nepřekračovala průměrná délka pracovní doby pro každé období sedmi dnů včetně přesčasů 48 hodin.

Článek 7

Dovolená za kalendářní rok

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby měl každý pracovník nárok na placenou dovolenou za kalendářní rok v trvání nejméně čtyř týdnů v souladu s podmínkami pro získání a přiznávání této dovolené stanovenými vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi.

2. Minimální dobu placené dovolené za kalendářní rok nelze nahradit finanční náhradou, s výjimkou případů ukončení pracovního poměru.

ODDÍL III

NOČNÍ PRÁCE – PRÁCE NA SMĚNY – ROZVRŽENÍ PRÁCE

Článek 8

Délka noční práce

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

1. běžná pracovní doba pro noční pracovníky nepřesahovala v průměru osm hodin za 24 hodin;

2. noční pracovníci, jejichž práce je spojena se zvláštními riziky nebo těžkou fyzickou nebo duševní námahou, nepracovali více než osm hodin za období 24 hodin, během kterého vykonávají noční práci.

Pro tyto účely vymezují práci spojenou se zvláštními riziky nebo těžkou fyzickou nebo duševní námahou vnitrostátní právní předpisy nebo zvyklosti nebo kolektivní smlouvy nebo dohody uzavřené mezi sociálními partnery, s přihlédnutím k účinkům a rizikům spojeným s noční prací.

Článek 9

Posouzení zdravotního stavu a převedení nočních pracovníků na práci ve dne

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:
 - a) měli noční pracovníci nárok na bezplatné posouzení svého zdravotního stavu před zařazením na noční práci a poté v pravidelných intervalech;
 - b) byli noční pracovníci, kteří trpí zdravotními potížemi spojenými se skutečností, že vykonávají noční práci, převedeni, kdykoli je to možné, na práci ve dne, pro kterou mají předpoklady.
2. Bezplatné posouzení zdravotního stavu uvedené v odst. 1 písm. a) musí zachovávat lékařské tajemství.
3. Bezplatné posouzení zdravotního stavu uvedené v odst. 1 písm. a) může tvořit součást státního systému zdravotní péče.

Článek 10

Záruky pro práci v noci

Členské státy mohou za podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi podmínit práci některých kategorií nočních pracovníků určitými zárukami, jde-li o pracovníky, u nichž vznikají rizika pro bezpečnost nebo zdraví spojená s prací vykonávanou v noční době.

Článek 11

Oznámení v případě pravidelného používání nočních pracovníků

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby zaměstnavatel, který pravidelně používá noční pracovníky, sdělil tuto informaci příslušným orgánům na jejich žádost.

Článek 12

Bezpečnost a ochrana zdraví

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

1. byla nočním pracovníkům a pracovníkům na směny poskytnuta ochrana bezpečnosti a zdraví odpovídající charakteru jejich práce;
2. byly nočním pracovníkům a pracovníkům na směny kdykoli k dispozici odpovídající služby pro ochranu a prevenci nebo prostředky, pokud jde o jejich bezpečnost a ochranu jejich zdraví, rovnocenné těm, které mají k dispozici ostatní pracovníci.

Článek 13

Rozvržení práce

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby zaměstnavatel, který zamýšlí organizovat práci podle určitého režimu, přihlédl k obecné zásadě, že práce má být přizpůsobena člověku, s cílem zejména omezit monotónní práce a práce s nuceným pracovním tempem, v závislosti na typu pracovní činnosti a na požadavcích bezpečnosti práce a ochrany zdraví, zejména pokud jde o přestávky během pracovní doby.

ODDÍL IV

RŮZNÁ USTANOVENÍ

Článek 14

Specifičtější ustanovení Společenství

Tato směrnice se nepoužije, pokud jiné nástroje Společenství obsahují specifičtější požadavky pro některá povolání nebo pracovní činnosti.

Článek 15

Příznivější ustanovení

Tato směrnice se nedotýká práva členských států používat nebo zavést právní a správní předpisy, které jsou příznivější pro ochranu bezpečnosti a zdraví pracovníků, nebo napomáhat nebo umožňovat uplatňování kolektivních smluv nebo dohod uzavřených mezi sociálními partnery, které jsou příznivější pro ochranu bezpečnosti a zdraví pracovníků.

Článek 16

Referenční období

Členské státy mohou stanovit:

1. pro použití článku 5 (doba odpočinku v týdnu) referenční období nepřesahující 14 dnů;
2. pro použití článku 6 (maximální týdenní pracovní doba) referenční období nepřesahující čtyři měsíce.

Doby placené dovolené za kalendářní rok přiznané podle článku 7 a doby volna z důvodů nemoci se nezahrnují nebo jsou při výpočtu průměru neutrální;

3. pro použití článku 8 (délka noční práce) referenční období vymezené po konzultaci se sociálními partnery nebo kolektivními smlouvami nebo dohodami uzavřenými sociálními partnery členského státu nebo regionu.

Jestliže do tohoto referenčního období spadá minimální 24hodinová doba odpočinku v týdnu vyžadovaná podle článku 5, nezahrnuje se do výpočtu průměru.

Článek 17

Odchyłky

1. Při dodržování obecných zásad ochrany bezpečnosti a zdraví pracovníků se členské státy mohou odchýlit od článků 3, 4, 5, 6, 8 a 16, pokud se vzhledem ke zvláštní povaze dotyčných činností délka pracovní doby neměří nebo není předem určena nebo si ji mohou určit sami pracovníci, zejména v případě:

- a) vrcholových řídicích pracovníků nebo jiných osob majících pravomoc nezávisle rozhodovat,
- b) pracovníků, kteří jsou rodinnými příslušníky, nebo
- c) pracovníků vykonávajících náboženské obřady v kostelech a náboženských společenstvích.

2. Prostřednictvím právních a správních předpisů nebo prostřednictvím kolektivních smluv a dohod mezi sociálními partnery mohou být za předpokladu, že dotyčným pracovníkům jsou poskytnuty rovnocenné náhradní doby odpočinku a že ve výjimečných případech, kdy není z objektivních důvodů možné poskytnout tyto náhradní doby odpočinku, je dotyčným pracovníkům poskytnuta odpovídající ochrana, přijaty odchyłky:

2.1 od článků 3, 4, 5, 8 a 16:

- a) v případě činností, při nichž jsou pracoviště pracovníka a jeho bydliště od sebe vzdálená nebo při nichž jsou od sebe vzdálená různá pracoviště pracovníka;

b) v případě činností ostrahy nebo dozoru vyžadujících neustálou přítomnost za účelem ochrany majetku nebo osob, zejména v případě hlídačů a správců nebo bezpečnostních firem;

c) v případě činností zahrnujících nutnost nepřetržité služby nebo výroby, jako jsou zejména:

- i) služby týkající se přijímání, léčení nebo péče poskytované v nemocnicích nebo podobných ústavech, ubytovacích zařízeních a věznicích;
- ii) pracovníci v přístavech a na letištích;
- iii) služby tisku, rozhlasu, televize, kinematografické produkce, poštovní a telekomunikační služby, ambulance, požární služby a služby civilní ochrany;
- iv) výroba, rozvod a distribuce plynu, vody, elektřiny, svoz odpadků z domácností a zařízení k jejich spalování;
- v) odvětví, kde práce nemůže být přerušena z technických důvodů;
- vi) činnosti výzkumu a vývoje;
- vii) zemědělství;

d) v případě předvídatelného nárůstu činností, zejména:

- i) v zemědělství;
- ii) v cestovním ruchu;
- iii) v poštovních službách;

2.2 od článků 3, 4, 5, 8 a 16:

- a) za okolností popsaných v čl. 5 odst. 4 směrnice 89/391/EHS;
- b) v případech nehody nebo bezprostředního nebezpečí nehody;

2.3 od článků 3 a 5:

- a) v případě činností při práci na směny pokaždé, když pracovník střídá směnu a nemůže si vzít denní odpočinek nebo dobu odpočinku v týdnu mezi skončením jedné směny a začátkem další směny;
- b) v případě činností zahrnujících doby práce rozložené během dne, zejména úklidových prací.

3. Prostřednictvím kolektivních smluv nebo dohod uzavřených mezi sociálními partnery členského státu nebo regionu, nebo v souladu s pravidly stanovenými v těchto smlouvách

prostřednictvím kolektivních smluv nebo dohod uzavřených mezi sociálními partnery na nižší úrovni mohou být provedeny odchylky od článků 3, 4, 5, 8 a 16.

Členské státy, ve kterých není žádný zákonem stanovený systém zajišťující uzavírání kolektivních smluv nebo dohod mezi sociálními partnery na úrovni členského státu nebo regionu o otázkách, na které se vztahuje tato směrnice, nebo členské státy, ve kterých je zvláštní právní rámec pro tento účel a v jeho hranicích, mohou v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi povolit odchylky od článků 3, 4, 5, 8 a 16 prostřednictvím kolektivních smluv nebo dohod uzavřených mezi sociálními partnery na odpovídající kolektivní úrovni.

Odchylky stanovené v prvním a druhém pododstavci jsou povoleny za podmínky, že dotyčným pracovníkům jsou přiznány rovnocenné náhradní doby odpočinku nebo, ve výjimečných případech, pokud z objektivních důvodů není možné přiznat takové doby odpočinku, je dotyčným pracovníkům poskytnuta odpovídající ochrana.

Členské státy mohou stanovit pravidla:

- pro uplatňování tohoto odstavce sociálními partnery a
- pro rozšíření ustanovení kolektivních smluv nebo dohod uzavřených podle tohoto odstavce na jiné pracovníky v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi.

4. Možnost odchýlit se od čl. 16 bodu 2, stanovená v odst. 2 bodech 2.1. a 2.2. a v odstavci 3 tohoto článku, nesmí mít za následek stanovení referenčního období přesahujícího šest měsíců.

Členské státy mají však možnost za předpokladu, že dodržují obecné zásady vztahující se k bezpečnosti a ochraně zdraví pracovníků, dovolit z objektivních nebo technických důvodů nebo důvodů týkajících se organizace práce, aby bylo kolektivními smlouvami nebo dohodami uzavřenými mezi sociálními partnery stanoveno jiné referenční období, které v žádném případě nepřesahuje 12 měsíců.

Před uplynutím období sedmi let ode dne uvedeného v čl. 18 odst. 1 písm. a) Rada tento odstavec znovu přezkoumá na základě návrhu Komise doprovázeného hodnotící zprávou a rozhodne o dalším postupu.

Článek 18

Závěrečná ustanovení

1. a) Členské státy přijmou právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 23. listopadu 1996 nebo zajistí, aby do tohoto dne byla přijata

nezbytná opatření dohodou sociálních partnerů, přičemž členské státy jsou povinny přijmout všechna nezbytná opatření, která jim umožní kdykoli zaručit výsledky uložené touto směrnicí.

- b) i) Členské státy však mají možnost neuplatňovat článek 6 při dodržování obecné zásady bezpečnosti a ochrany zdraví pracovníků a za předpokladu, že přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

- žádný zaměstnavatel nevyžadoval, aby pracovník pracoval déle než 48 hodin během období sedmi dnů, vypočteného jako průměr pro referenční období uvedené v čl. 16 bodě 2, bez předchozího souhlasu pracovníka s vykonáváním takové práce,
- žádnému pracovníkovi nevznikla ze strany zaměstnavatele újma, protože nesouhlasí s takovou prací,
- zaměstnavatel vedl aktualizované záznamy o všech pracovnících, kteří vykonávají takovou práci,
- záznamy byly dány k dispozici příslušným orgánům, které mohou z důvodů spojených s bezpečností práce nebo ochranou zdraví pracovníků zakázat nebo omezit možnost překročení maximální týdenní pracovní doby,
- zaměstnavatel poskytl příslušným orgánům na jejich žádost informace o případech, kdy pracovníci dali souhlas k práci přesahující 48 hodin v období sedmi dnů, vypočtené jako průměr pro referenční období uvedené v čl. 16 bodě 2.

Před uplynutím období sedmi let ode dne uvedeného v písmenu a) Rada tento bod znovu přezkoumá na základě návrhu Komise doprovázeného hodnotící zprávou a rozhodne o dalším postupu.

- ii) Podobně mají členské státy možnost, pokud jde o použití článku 7, využít přechodného období ne delšího než tři roky ode dne uvedeného v písmenu a) za předpokladu, že během tohoto přechodného období:

- každý pracovník dostává třítýdenní placenou dovolenou za kalendářní rok, splní-li podmínky pro

vznik nároku nebo na přiznání takové dovolené stanovené vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi, a

- třítydenní placenou dovolenou za kalendářní rok nelze nahradit peněžní náhradou, s výjimkou případů ukončení pracovního poměru.

c) Členské státy o tom neprodleně uvědomí Komisi.

2. Opatření uvedená v odstavci 1 přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

3. Aniž je dotčeno právo členských států rozvíjet s přihlédnutím k měnícím se okolnostem odlišná právní, správní nebo smluvní ustanovení v oblasti pracovní doby, za předpokladu, že plní minimální požadavky stanovené v této směrnici, neodůvodňuje provádění této směrnice snížení obecné úrovně ochrany již poskytované pracovníkům.

4. Členské státy sdělí Komisi znění ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které již přijaly nebo přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

5. Každých pět let předloží členské státy Komisi zprávu o praktickém provádění této směrnice a uvedou stanoviska sociálních partnerů.

Komise o tom uvědomí Evropský parlament, Radu, Hospodářský a sociální výbor a Poradní výbor pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci.

6. Každých pět let podává Komise Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o provádění této směrnice s přihlédnutím k odstavcům 1, 2, 3, 4 a 5.

Článek 19

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne 23. listopadu 1993.

Za Radu

předsedkyně

M. SMET